

Malý faun.

Daleko, daleko, snad až na samém konci světa je veliký borovicový les. Nikde není tak modrých jezírek, nikde není tak hebkého mechu, nikde nezpívají ptáci tak krásně jako právě v tomto velkém borovém lese.

Když ráno slunko vykouklo ze svých růžových peřinek, aby se přesvědčilo, zda už je čas vstát, a poslalo do mlžných oparů pod sebou jeden paprsek na výzvědy, uzřelo u studánky pod jedinou břízou, která se bůhví jakým způsobem dostala mezi ty vysoké temněrudé velikány, malého fauna. Spal, štíhlé opálené těličko natažené na mladém mechu, hlavu podloženou paží.

"Jaká hanba," pravilo slunce, "takhle dlouho spát." Neboť marnivější víly schovaly už dávno svoje závoje, aby jim z nich slunce nevysušilo rosné dýmáky a faunové jim při tom pomáhávali.

V okamžiku, kdy ho zlatý šíp zalehtal na nose, otevřel malý faun své nebesky modré oči, zamrkal a znovu je přivřel. Jeho tělo se protáhlo, ale mech byl vlhký a dotyk na nahá záda nepříjemný. Posadil se a ospale si třel oči.

Na větvi štíhlé břízy se posadil pták a počal zpívat. Opřel se nožkami o větev, vypjal své barevné hrdlo a sypal tóny jako vodopád zvonivých skleněných perliček.

Malý faun se usmál:

"Přišel jsi pozdě," pravil.

"O, ně, ale slunce se dnes nemohlo dospať. Vstalo dříve." hájil se zpěváček na větvi.

Když dozpíval pták svou píseň, kterou každého rána malého fauna budil, ohlédl se chlapec na malou bystřinku, která ne-daleko tekla. Jeho obličej se stáhl nechutí. Chvilí ještě nerozhodně seděl.

"Já jsem se už koupal," podotkl pták.

Malý faun se podíval zešikma na břízu, uchopil lehounký oblázek a mrsštil jím do koruny břízy. Pták ovšem nečekal a popolétl o větev výše. Věděl stejně, že by mu malý faun nikdy neublížil, ale patřilo to ke hře. Malý faun s povzdechem vstal, šel k bytřině, chvíli zamyšleně pozoroval její stříbrnou pěnu a pak náhle skočil dovnitř. Studená voda ho přijala s hlasitým plesknutím. Chvíli se ráchal a máchal, funěl a výskal, podoben malému medvědětí, pak vyskočil ven a běžel lesem na palouk, ozářený sluncem. Tam prohrábl rukou svoje plavé vlasy a hustou, zlatovou srst, která pokrývala jeho štíhlé tělíčko od pasu až k malým kopýtkům, otřepal se a sedl si na skálu, aby se usušil. Ptál letěť za ním.

Malý faun hleděl do dálky. Snil o světě, který je za borovicovým lesem, o bystřinách, která v lese pramení a spěchají pak někam daleko do neznámého světa. Jak často se vypytaval vlnek, kam jdou, jaký je jejich cíl, ale ani jedna nevěděla. Každá masela jít vpřed, a ač mnohé slíbily, že se vrátí a pak mu vše vypoví, ani jedna z nich se nikdy nevrátila, aby mu řekla, co je za horami a propastmi, co je za borovicovým lesem.

Vypytaval se ptáků a motýlů, ba odvážil se až k moudré sově, aby se jí na to zeptal. Ale sova se rozzlobila, že ji ruší z jejího rozjímání nad vlastní moudrostí a neřekla mu také nic.

U nohou malého fauna kvetl vřes. Palouček se změnil ve fialový koberec. Včely bzučely, houpaly se křehkých stoncích květů, motýli se honili a jeden z nich, veliký a krásný, přiletěl k malému faunovi a usedl na jeho vztaženou dlaň. Seděl, svíraje a rozvíraje svá hedvábná křídla, raduje se z pohybu, květů a modré oblohy. Měl malého fauna rád. Všichni ho měli rádi. Byl dobrosrdečný, nikdy netrápil víly a netrhal jim závoje, když některé zaspaly a nepřišly si je včas uložit. Žil spíše osaměle, ztracen ve svých snech a otázkách, kam plují bílé mraky po obloze.

Pták, motýl a malý faun byli nerazlučnými kamarády. Honili se spolu, žertovali, a často některému z nich zachránil malý faun život, třeba když jestřáb dostal záslusk na zpěváčkovu maso, nebo když motýl uvázl v silné pavučině. Oba přátelé ho milovali, ale nikdy nedovedli pochopit jeho touhu po dálkách a všemožně mu domlouvali.

" Neměl bys tolik myslet na hlouposti, " řekl motýl, " Ne-ní světa mimo náš krásný les. A je-li někde nějaký, nemůže být krásnější. Je hloupé být obklopen krásnou jistotou a toužit po neznámých nejistotách. Měl bys raději více evi-čit hru na syrinx. Jsem si jist, že ještě neumíš ani notu z hymnu, který máte hrát na počtu Vládce borového lesa o nejbližším svátku. "

Bylo to jistě dobře míněno, ale malý faun nebyl v pří-stupné náladě. Strhl syrinx se svého krku a mrštil jí o zem. Nešťastnou náhodou nedopadla syrinx do mechu, nýbrž na hranu kamene - a pukla. Borovicový les ztrnul. Včely pře-staly bzučet a květy se bály vydechnout. Malý faun viděl, že přestřelil.

Když byl stvořen první faun, poklečkl před tváří Vládce borového lesa a ptal se ho, jaký mu dá úkol. S úsměvem po-zoroval Vládce podivnou bytost, podal jí syrinx a řekl:

" Tělo potřebuje jíst, ale duch potřebuje krásu. A proto-že celý svět je jedno tělo a jeden duch, staň se písni, kte-rá krásou unavené tělo pozvedne. "

Od té doby, kdykoliv se zrodil nový faun, dostal od Vlád-ce syrinx, kterou musel opatrovat jako oko v hlavě. Ztratil-li ji, přestal být platnou bytostí ve světě, neboť pozbyl cíle, ke kterému by mohl svou prací dojít. Byl vyhoštěn z kruhu všech, stál níže než kámen nebo květina, protože i ty plní na světě úkol jim vytčený.

Malý faun si byl vědom toho, co se stalo. Pomalu, pomalouč-ku se sáhnul a vzal puklou syrinx do rukou. Pak se otočil a

krokem čím dál tím váhavějším kráčel před bránu Vládce borového lesa. Pták a motýl letěli v krátké vzdálenosti za ním. Jejich srdce byla zkrušena, protože malého fauna opravdu milovali a toužili mu pomoci, přestože věděli, že je stihne trest za jejich přátelství s vyděděncem.

Malý faun přišel až ke stupňům za branou. Poklekl na první stupeň a vztáhl bezmocným pohybem ruku s puklou syrinx blíže k trůnu.

Snad jeho němé zoufalství pohnulo Vládce borového lesa. Jeho hlas byl měkčí a teplejší než obvykle, když označoval borovicovému lesu a všem bytostem, v něm sídlícím, své rozhodnutí. A také jeho trest byl mírnější.

Malý faun musel položit svou syrinx na velký kámen před trůnem; pak měl odejít do světa a bloudit tak dlouho, až se syrinx sama zcelá. Kdyby se vrátil dříve, než určená lhůta - tak neurčitá ve své délce - uplyne, bude vyhoštěn na věky. Kdokoliv s ním bude mluvit, či jinak mu pomáhat, propadá trestu.

Smutně se zvedl malý faun a brána se za ním s třeskotem zavřela. Náhle ho všechna touha po zodpovězení tajemných otázek zcela opustila.

Šel borovým lesem, větve před ním uhýbaly, květiny uzavíraly své kalichy a ptáci zmlkali. Jen motýl a pták ho věrně doprovázeli.

Jednou se mu pokusil pták něco říci a usedl na jeho rameno. Ale malý faun vzal jemně ptáčka se svého ramene, držel jeho chvějící se tělíčko v dlaních a něžně, velmi něžně ho políbil na opeřenou hlavičku. Pak rozevřel dlaně a pták, pochopiv, že mu nesmí dělat trest ještě nesnadnější, odletěl na strom, kde usedl na větev a zpíval. A zpíval ještě dlouho potom, když v dálce dozněl praskot jehličí pod kroky malého fauna.

Malý faun šel dlouho. Zdálo se mu, že nikdy nedojde konce borového lesa, ba chvíli měl pocit, že bloudí v kruhu a vrací se na místa, která už prošel.

Slunce se schýlilo k západu, a pak zmizelo za vrcholky stromů. Snášel se soumrak. Malý faun byl unaven, i ulehl do vyhrátého jehličí a skoro okamžitě usnul.

Když se ráno probudil, stálo již slunce vysoko, ale velký, košatý strom bránil slunečním paprskům proniknout až k spícímu chlapci. Malý faun otevřel své blankytné oči a udiveně se rozhlédl. Něco takového ještě neviděl. Všechno bylo hrozně cizí, jiné, než na co byl zvyklý. Široké lány zlatých travin si zpívaly v slabém větru, tu a tam stál strom nezvyklého tvaru, a pak tu bylo ještě něco podivného, jakési dřevěné stavby s barevnými střechami. Pro malého fauna byla ta změna příliš náhlá.

A tu mu náhle do ucha zazněla známá píseň. Zvedl oči do výše a hle ! Na větvi seděl jeho malý kamarád a zpíval. Náhlé, blažené štěstí naplnilo duši malého fauna.

" Přišel jsem za tebou," prohlásil pták. " Chci za tebou vždycky přilétat, ať budeš kdekoliv, abych ti mohl říci, až se syrinx zcelí a ty se budeš moci vrátit."

Dojat vztáhl malý faun ruku. A pták slétl do jeho vztažené dlaně.

" Ale jsi takový divný," řekl pták. " Co se to s tebou stalo ?"

Zmaten pohlédl malý faun na sebe a zachvátil ho pocit studu. Jeho nohy byly lysé a místo kopýtek měl jakási podivná šlapadla, zakončená pěti prsty jako je tomu u ruky. Oblečen byl v kus látky, který těsně obepínal jeho štíhlé boky.

" To je zvláštní..." pravil malý faun a v jeho hlase zaznělo rozpačité pobouření.

" Nic si z toho nedělej," těšil ho pták.

Chvíli spolu rozmlouvali a pak se rozloučili. Pták odletěl. Malý faun se skrčil u stromu.

Za nějakou chvíli přiběhlo klubko dětí. Zpočátku byly nedůvěřivé, ale po chvílce se k němu přidaly a ač jim malý faun nerozuměl, hrály si s ním celé dopoledne. Přes poledne děti odběhly a on na ně trpělivě čekal pod košatým stromem. Odpoledne začala hra znova. Malý faun byl šťastný. Děti se šplouchaly ve vodě, malý faun napodoboval zpěv ptáků, čas ubíhal a hle ! byl tu večer.

Druhou noc přespal malý faun opět pod košatým stromem a ulehal s pocitem naprostého štěstí. Dny plynuly. Děti byly milé, každá novota je lákala, ale zase omrzela a děti se ohlížely po nových zábavách. Přišel mezi ně chlapec, silný, hrubý, neurvalý, hned z počátku žárlivý na faunovu oblíbenost u dětí. Začal malého fauna trápit. Vysmíval se mu, protože malý faun se musel dorozumívat pouze rukama, zesměšňoval ho a mučil ho krutostí svých projevů. Sekal holí do květinových stonků, až hlavičky uletovaly, a těšil se, kdykoliv viděl, jak se ve faunově tváři objevuje smutek.

Vesnické děti brzy vypozorovaly vztah malého fauna k přírodě. Viděly ho, jak mluví zpěvavými tony k ptáku, který za ním často přilétal.

A jednoho dne přišel malý barbar a srazil ptáka kamenem v okamžiku, kdy vzlétl. Prudce zasažen klesl pták k zemi. Malý faun klekl k němu, vzal ho do svých malých dlaní, dýchal na něj, ale pták sebou prudce zaškubal a jeho očka se potáhla blanou. Tu povstal malý faun se země, pohlédl po řadě dětí a po malém barbaru, otočil se a mlčky odcházel. Děti stály zaražené a malý barbar, chtěje snad přehlušit neurčitou hrůzu, která se ho zmocnila, zvedl další kámen a hodil jej za odcházejícím. Ale malý faun se neotočil a s ptákem v dlaních šel pomalým, volným krokem k neznámému cíli.

Cestou po zaprášené silnici ho dohonil kočár. Faun, oči upřené na malého ptáčka, nevnímal ani klapot koňských kopyt za sebou. Ale najednou na něho něco silného narazilo a odhodilo ho to.

Když se probudil, ležel na bílé posteli v bílých peřinách a nad ním se skláněla krásná, mladá žena. Malý faun ležel klidně, bál se pohnout, protože ho celé tělo bolelo. Mladá žena o něho pečovala, zpívala mu, a malý faun měl pocit, že je všechno zase lepší. Jen na mrtvého ptáčka nesměl vzpomínat.

Jednoho dne, kdy už seděl na zahradě, přilétl k němu motýl. Motýl z borového lesa. Malý faun mu vyprávěl, co zažil, a oba byli velmi smutni nad ptáčkovou smrtí.

Pak vypravoval motýl o všech novinkách z borového lesa a mezi jiným i to, že syrinx leží stále ještě roztráštěna na velkém kameni před Vládcovým trůnem.

Malý faun brzy zdomácněl v novém prostředí. Měl rád mladou ženu i jejího muže, a oni měli rádi jej, neboť byli bezdětní a toužili po dítěti. Jednoho dne zpozoroval faunův nový pěstoun překrásného motýla, který přiletěl do zahrady a usedl na chlapcovu ruku. Přestože chlapec paží pohyboval, setrval motýl na svém místě, svíraje a rozvíraje svoje překrásně zbarvená křídla. Náhlá touha mít tohoto motýla ve svých sbírkách zachvátila mužovu duši. S lítostí hleděl, jak motýl odletěl, a pochopiv, že malý faun s ním má něco společného, začal ho bedlivě pozorovat. Za nějaký den skutečně motýl opět přilétl k malému faunovi na besedu. Tu se muž již nedovedl opanovat a motýla chytil.

Po několik dní marně vyhlížel malý faun svého drobného přítele. Každý den vyšel do zahrady, ale marně. Motýl nepřilétal.

Jednoho deštivého odpoledne, kdy byl sám doma, prolézal malý faun celý dům, protože ho už omrzelo dívat se oknem na dešťové kapky. Přišel do malé místnosti, kam nikdy nesměl

chodit, protože tam byly soukromé sbírky jeho pěstouna. Prohlížel si různé kameny, ulity a zkamenělé brouky, když tu náhle uzřel několik velkých krabic se sbírkami motýlů. S pocitem mrazivé hrůzy hleděl na lesklý hřbitov vystavené krásy. A pak s výkřikem rozbil pěstí skleněné víko jedné z posledních krabic, neboť tam našel tělo svého malého přítele, kterého marně čekal už tolik dní. Vzal jeho ztuhlá křídla do dlaní, mluvil k němu, dýchal naň, ale motýl se nepohnul. Tu viděl malý faun marnost svého počínání a odešel. Na ulici ho zachvátila prudká zima. Přestalo sice pršet, ale prudký vítr se opřel do jeho štíhlého těla. Malý faun však cítil mnohem silněji palčivou bolest. Ztratil nejen své kamarády, kteří ho nikdy nezklamali, ale i možnost zvědět, kdy se syrinx zcelí a on se bude smět vrátit.

Šel dlouho, velmi dlouho. Tělíčko motýla už odvál nelítostný vítr z prokřehklých dlaní. Na kraji lesa se zastavil. Tam byla tma a beznaděje vanula z temného mechu, ale malý faun šel odhodlaně vpřed. Stromy ho míjely, bylo mu chvílemi, jakoby sám stál a všechno ostatní kolem něho utíkalo. A v dlaních svíral prázdnotu.

Tu z dálky zaslechl zasténání. Zastavil se, aby se přesvědčil, zda zvuk nezpůsobil jen vítr ve větvích. Sténání se ozvalo znovu. Vykřikl a dal se cestou za zvukem. Prodíral se houštím, chvílemi bloudil, sténání se ozývalo tu tišeji a tu opět hlasitěji. Konečně přišel k malé strži. Tam uprostřed srázu ležel starý muž. Malý faun sklouzl k starci, zachytáváje se kořenů a kamenů. Stařec měl rozbité obě nohy. Malý faun ho chtěl vytáhnout, ale působil starci takovou bolest, že toho zaději nechal. A tu stařec řekl zpěvavými tony, kterým malý faun rozuměl:

" Jdi, dobrý hochu, na dno strže, najdeš tam malý zlatý prsten. Přineseš-li ho, bude nám oběma pomůženo."

Malému faunovi se zatočila hlava, když pohlédl na dno propasti, ale když se obrátil znovu k starci a viděl jeho bolestí ztrhaný obličej, nezmýšlel se dále a odhodlaně se pustil dolů. Šlo to pomalu a zdlouhavě. Faunovy nohy klouzaly po vlhkých kamenech a on si jasně uvědomoval, že dolů to jde rozhodně rychleji a snáze, než bude cesta zpět. Když dosáhl dna, hledal dlouho, chodil, prohledávaje bedlivě každé místečko. Skoro se už vzdával naděje a jen vzpomínka na zmučený obličej starcův ho přiměla, aby hledal dále.

Byl to malý, úzký, zlatý kroužek. Ležel zapadlý v listech, ale malý faun měl pocit, že našel bohatství, když ho objevil. Zvedl ho do výše, snad, aby ho stařec uviděl, a s povzdechem při pomyšlení na nesnadný výstup si řekl: " Kdybychom to už měli za sebou." V tom okamžiku se celá rokle rozsvítila jako bleskem a pak nastala čirá tma.

Když se malý faun probudil, ležel na medvědí kůži ve velké skalní sluji. Nedaleko něho plál vysoký oheň a u něj seděl v lenošce stařec ze strže. Na ruce měl úzký zaltý kroužek.

" To bylo jako sen," usmál se malý faun. " Byl jsem tak unaven, že ani nevím, jak jsme se sem dostali."

" To udělal ten prsten. Má čarovnou moc. Upadl mi, když jsem se snažil zachytit se u rokle. Byl bych ho šel sám hledat, ale viděl jsi. Balven mi padl na nohy a rozdrtil mi je."

Pln soucitu pohlédl malý faun na černou pokrývku, obepínající starcova kolena. Ten zpozoroval jeho pohled, a jakási měkká vlna zaplavila jeho hlas, když znova promluvil:

" Hleď, chlapče, jsem bohat a mám vše, co potřebuji. Chci se ti odměnit, protože bez tebe bych tam byl zahynul. Jsem kouzelník a budu jistě moci splnit přání, které si vyvolíš."

Tu usedl malý faun k jeho nohám a všechno mu vypravoval.

O své touze po dálkách, o puklé syrinx a o těžkém trestu, o mrtvých přátelích a o obavě, aby nepřišel do borového lesa dřívě, než bude syrinx zcelena.

"Nech mě u sebe," prosil, "budu ti dobře sloužit. Nauč mě svým kouzlům. Snad by mi byla prospěšná, kdybych přišel dřívě, snad bych její pomocí syrinx zcelil a mohl pak věčně zůstat v borovém lese."

Starému muži se zželelo malého fauna a svolil. Byl již stár, unaven a přál si mít někoho u sebe. A malý faun byl šťasten. Věřil, že jednou poklekne před Vládce borového lesa se zcelenou syrinx v ruce a jeho trest bude u konce. Už netoužil poznat svět. Věděl, kam plují obláčky po nebi, věděl, kam tekou řeky, a toužil zpět mezi bytostí, kterým mohl porozumět a které mohl pochopit.

Léta plynula. Malý faun byl hodný a učelivý, starý kouzelník dobrý a trpělivý. Ale ač znal mnohá tajemství, přece nikdy nezbádal tajemství života. Když umíral, podal chlapci zlatý prsten a řekl:

"Jdi, malý faune, naučil jsem tě, co jsem já sám uměl. Je čas, abys odešel."

Malý faun se sklonil nad bledou tvář a pohladil prošedivělé vlasy starcovy. Brzy na to kouzelník zemřel a malý faun ho pln smutku pochoval pod vysokou jedlí, na místě, kde se křižovaly lesní stezky. Pak se vydal na cestu za ztraceným rájem.

Dlouho bloudil, dlouho putoval, až jednoho dne přišel na konec světa, kde se rozkládá borovicový les. Stromy stály mlčky, květiny zavíraly své kalichy, ale malý faun nedbal a šel rovnou před bránu Vládce. Avšak ať klepal, jak chtěl, brána se neotevřela. Tu k němu dolehl silný, přísný hlas:

"Přijď sem tak, jak jsi odešel."

I svlékl malý faun vše, co měl na sobě, mimo kus látky, kolem boků. Předstoupil znovu před bránu, ale ta zůstala

i teď zavřena. Tu sňal malý faun s povzdechem kouzelný prsten s prstu a položil ho na hromádku šatů.

V tom okamžiku se brána otevřela a malý faun vešel na široké schody. Vystoupil až ke kameni a pozvolna na něj pohlédl. Na kameni ležela puklá syring, mrtvý pták a mrtvý motýl. Tu poklekl malý faun a mumlal všechna zaklínání, kterým ho starý kouzelník naučil. Jeho snaha byla však marná.

Tehdy si malý faun uvědomil, že není konec jeho putování a horké slzy mu vyhrkly z očí. A hle, jakmile dopadla první slza na kámen, vstal pták, protáhl se a vzlétl, pak motýl roztáhl svá křídla a syring se zcelila.

Šťasten vzal malý faun syring do ruky a v tom se jeho boky pokryly srstí a nohy se změnilly v kopýtka, neboť slzy odplavily z malého fauna všechno lidské, všechny touhy po nesplnitelných věcech a všechnu nespokojenost.

A malý faun opustil schodiště před tránem Vládce borového lesa a oba přátelé mu seděli na ramenou.